

N. 5.

Sestdeena, 3. (15.) Februar

1873.

Massa per yardu: Vahgas mees 1 rubl., pastis nonda 60 kip.

Ma h d i t a j s.

Gekschsemmes finas. No Vihgas: dselsszella brazeenu laiks, — ammatneelu darbu un rihta iestabishana. — Laiweechnu beedribas gade sapulze un runnas vihru jelshana. No Nehvalas: breschnigs klapawa carda. No Pehterburgas: vihnschu staitla masinahana, — vallu rohieschana, — jannu trepostu buhveschans.

Ahremmes finas. No Wahzijs: nelabitiba atsauvana preelsch dselsszella buhveschans. No Säweizijas: latou klapava karrashana ar valdibü. No Franzijas: prinjis Napoleons strahta preelsch farmas partilas. No Londones: kildas ar Spanijas valdibu deht weena lugga. No Spanijas: lehniha atsazzishanabs no troba, — Mongpanseja vuholeschanas. No Amerikas: tullulu nemshana, divi gubernatori weenä reisä.

Sounakals finas.

Pehteris tas leelais fashautu karravihru namma Vorise. Lahez wahrds par Inzeema pagostu. Atriebschana. Stahstisch.

Heelikuma. Indianeescha mihleskiba. Gaudi un seidi.

Gekschsemmes finas.

No Vihgas. Vahr Vihgas-Zelgawas dselsszeltu runnajoht, jaftka, ka brazeeni, no pirma Februar fahkoht, irr pahtgrohsiti. Ne-isbrauz wairs, lä lihds schim, is dselsszetta stanzijsas Vahrdaugawa, het no Vihgas-Volderajas stanzijsas Gekschrihgä un apstahses ihfu laiku pee Tohna falna. Wezza stanzijsa Vahrdaugawa palek preelsch preeschü un zittu suhtamo leetu fanemshanas un nodohshanas. Brazeenu laiks irr tahos: is Vihgas isbrauz: pulssten $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$, $6\frac{1}{4}$ un $10\frac{1}{2}$; is Zelgawas pulssten 7 ar 40 min. $11\frac{1}{2}$ $4\frac{1}{4}$ un $8\frac{1}{4}$. Brauzoht aiseet weena stunda un jamassa par I. klassi 1 rubl. 38 f., II. klassi 1 rubl 4 f. un par III. klassi 58 f. No Vihgas stanzijsas lihds Tohna falna stanzijsas brauzoht aiseet 8 min. un jamassa par I. klassi 18 f. par II. klassi 14 f. un par III. klassi 8.

No Vihgas. Vihgas ammatneelu beedribas mahzibas komissija grippoht schinni gadda Maijas mehnesüm sahkotees gahdaht par isskahdi preelsch ammatu rihtem un ammatneelu strahdajumeem. Zaur schahdu isskahdi zerr diwlahrtigu labbumu panahlt: ammatneelu darbi tiks tahtaki pasthstami un ammatneeli paschi fihlaki eepasihsees ar sawu isstrahdajumu labbumem un sliktumeem, un tapehz drihsak atraddihs zeltus un lihdestlus preelsch pahrlabboschanas. Beidsamais laiks, kad leetas warr preelsch isskahdischanas peeteilt, irr nolikts us 1. Aprila dezu. Japeeteizabs pee politeenikas professora Hoyer lunga.

No Vihgas. 28. Janvari Vihgas Latv. beedriba noturreja sawu godda sapulzi. Schinni sapulze beedribas preelschneels J. Baumann, nolafsi ja rehkinus par teem gaddeem 1871 un 1872, un beedreemi tissa pasneegts drukkarts rehkiu pahrlats. Pehz tam pahrluhku komissija nolafsi ja sawu protokolli par beedribas rehkiinem un darrischanahm. Par pahrluhkeem bija eezelti: Ernst Plates, Laubes Indrikis, Brunthals, A. Engiffer, Skriveris un Schillinsch. Runnas vihri bija isstrahdajuschi preelsch lillumu preelsch behru lahdes, turru pilniga sapulze preelsch tahtakas apspreechanas, nahtameem runnas vihreem atstabja. Tad Preelschneels issazzija sapulzi, ka daschi beedribas lillumu paragrafii buhtu pahrtaisami, ar sam sapulze bij weenis prahcis un usdewa runnas vihreem tohs pahrtaisicht un tad tohs pilna sapulze preelsch apspreechanas preelschä zelt. Pehz tam sahkahs jauno runnas vihru jelshana. Papissom bija no jauna Vessi 22 un tissa iswehleti: O. Osche, J. Rulff, N. Tomson,

Lanbe, J. Baumann, Chr. Loewende, R. Gail, C. P. Ramberg, P. Schillinsch, B. Dihrik, J. Salkit, J. Einberg, J. Weinberg, J. Silberfeil, R. Stahlberg, J. Kellin, R. Kalnisch, J. Stahl, M. Ballod, J. Weinberg, J. Dauder. Kandidati: G. Plates, P. Tiedemann, A. Rehsche, S. Martinsohn un L. Birk. Bes scheem minneteem paleef schahdi sennakee runnas wihri sawos ammatos: J. Rohse, R. Plawneek, J. D. Plawneek, A. Strauch, Chr. Bange, R. Beesbardi, J. Wettack, A. Leitan, R. Baumann, A. Stulte, P. Bange, Chr. Gibdorn-Rosenberg, M. Dietrich un J. Dombronsky. — Ohrdeena runnas wihri sapulzejabs preefsch preefschneezibas zelschanas. Cezechla: J. Baumann — par preefschneelu, R. Kalnau — par pirmo preefschneeka weetneku, P. Schillau — par ohtru preefschneeka weetneku; Laubi par protokolles weddeju, Gaili — par awischu galda pahrsinnataju un Beesbardi — par bibliotekaru; Rambergi par kaseeri, Gibdorn-Rosenbergi — par beedru pahrsinnataju; Loewendi — par kontroleeri (pahrluhuku).

No Nehwales. Breef migs slepławas darbs notzzis tai naiki no 8. us 9. Janvar Kauros sem Sötkull. Kahdu 60 gaddu wezzu semneezi, kas weena patte mahjina bija, atradda nolantu; galma bija nolcutai atzista. No leetahim, zif taggad warr issinnah, nekas nau panemts, bet daschadi naudas papihri par kahdeem 4000 rubleem truhst. Skaidras sinas lihds schim wehl nau.

No Pehterburgas. Behrn Pehterburga eshoft bijuschi 5000 wihnschu jeb schenku. Schinni gadda wihnschneeki vabbujuschi valentes (andelschein) tillai us 6 mehnescheem, un tas tapehz notzzis, la schahdu derschanas weetu skaitlu gribboht pamasanah. Kä dsido, tad no wisseem 5000 wihnscheem gribboht tillai atskait 800. Tee likumi par scho leetu is 1862. gadda tiffchoht atjaunoti. — „Waldibas sinaptajā atrohdam sinai un isskaidroshani par bakku pohtschani, kas arri muhsu lassitajeem derretu eewehroht. Dauds dohma, la peewauguscheem bakkas par jaunu nebuhtu ja-eepohete; zitti atkal baibahs, tad bakku sehrga plohsahs, tad paissam nedrihst tafs eepohete, jo zeur pohtschani tafs drihsak peemettotees. Lai schahdas weltas bailes fustu, jaſalka, la bakku pohtschana gan pa wissam nespēji pafahrgaht, loi bakkas nepeeliptu, tad tamehr ar bakkahm tik ta masala daska faslimst, lam winnas pohtetas. Par peerahdischanu, la pohteteet dauds reitaki ar bakkahm nomirst, ja peeminn, ko no 200, kas weenreis bija pohteti, weens un no 2000, kas diwreis bija pohteti arri tillai weens ar bakkahm faslimma. Pebz fiklos ismelleschanas schee skaitli irraid fassahditi. Tapehz lai neweens nefahweohs, sew ohitreis lisk pohtetees, jo taggad daschās weetās bakku sehrga zilwelus faij.

— Preefsch lahma laika Pehterburgas awihs sinaja, la pee Austrijas un Brusijas rohbeschahm,

tannis gubernijas, Wolinijs, Grodnā, Kownā un Podolija — tiffchoht jaunas zeetofnes jeb krepostas buhwetas. Par scho paſchu leetu raksta taggad atkal kahdas kreevu awihs korrespondents (pasinotajs). Pebz schi korrespondenta raksteena irr 1871. gaddā jau larra-buhschamu-waldbā dohmas par zeetofnu zelschanu minnetas gubernijas, zehlschachas, tapehz la pebz schahdu dselszettu buhwes pabeigschanas: — Grajewo, Schmerinski, Wolotschiski un Rijew-Brest ar fahns zelleem us Nodsewilu — tas gar Austrijas un Brusijas rohbeschahm isplehfdamees semmes strehlis par dauds atskaitis tohp. — 1871 gaddā tiffa us wissaugstakabs pawehles tee labbalee, tonni paſchā gaddā karra inscheneeru akademijas mahzibas pabeiguschee inscheneeri-offizeeri, appaſch sprahtigu wihru wabdischanas, rohbeschahu gubernijas nosuhlti, sat tur preefsch zeetofnu buhwes derrigas weetas ismelletu. Scho varbu pabeidsa 3 mehneschu laika, un kad generalis Todlebens bij pats tafs weetas apluhlojis, tad tilka plahns preefsch zeetofnu usbuhwes isstrahdahts. Schis zeetofnes, no furrahm if weena 1 milijomu rubtu maffaschoht, tiffchoht zetas Podolija-Brusuriwas, Wolonijs-Dubnas pilsfehtu turumā, Grodnas gubernija Beelostokas pilsfehtā us Pehterburgas-Warschawas un Brest-Grajewas dselszettu juhtehm, tad Kownas gubernija netahf no Verschbalowas (Wirballen) pee Bruschhu rohbeschahm. Schis zeetofnes tiffchoht pee teem us ahrsemmeem dselszetteem lelgabbbhalu schahwenu tahtumā usbuhwetas. Proschekts eshoft apstiprinahis, un tafs tiffchoht diwos gaddos gattawas.

Ahrsemmes sinas.

No Wahzijas. Bruschhu waldbā lika tau-tas weetneku sapulzei dselszetta etata (isdhofschanas dselszettu buhwes) preefsch apspreefchanas preefschā. Sehdeschanas sahle luktas bij ar taudihm peepildijuscha, jo wissi sinaja la waldbū tautas weetneeks Laskers lipri aissars. Iau ilgi lurneja Brusija par nekahrtibu dselszettu buhwes atdohschana, bet to leetu newarreja agraki tautas weetnekeem preefsch apspreefchanas preefschā zelt, lamehr nebij skaidras peerahdischanas. Taggad atskahj Laskers wissu to nekahrtigu buhwes. Augsti waldbas ammatu wihri un daschi leeli mischneeki bij taif-nibu ſakkohi tirgojuschi ar dselszettu komissijahm (atkauschahanahm), tas irr, par labbu publinu atlik-dsinaſchanu naudā dselszettu buhwes atkauschana no ministerijas isgahbajuschi. To starpa teek wissmarak minneti tee wihri geheimrats Wagener, ministerijas ammatu wihrs, tad firsts Putbus un prinzip Biron's. — Laskers lika tautas weetneku sapulzei preefschā, lai ta waldbū usaizinatu tautas weetneku sapulzei eesuegt kahdu norahdijamu par wisseem no 1862. gadda lihds schim brihscham ministerijat eesneegteem lubgschanas ralsteem, las sib-

meto s us dselzeltu buhves allaufchanu. Tad zit taħdu ralisa peenemis zif atraidihs, un tas ihxi konzessijas preesch buhwes dabbu juischi, wot preesch serwis job zitteem un t. i. pr. Laskers runnaja fahdas 3 stundas no weekas, walidibas wiħru nekahr-tibas attlahdams un taħs peerahdids. Wiss-wairat tikkä no winna ministerijas lobżellis geheimraħts Wagener's ajskarts, kusch sawi fuलet par labbu fahdas trihs konzessijas isgħadajis, un turrlakt weenā dselzeltu beedribu par dibbinataju bijis, kurrä no aktioneeru pilnas farfuleż lizzees fah-dus 40,000 valderus par buhwes allaufchanas is-għadu ajsmalsaq. Tàpat effoxt prinziż Bironi par apfoħliċhanu no 100,000 valderu leelas summas fahdu kożzefju isgħadajis, bet weħla k no dibbinatajeem peekrah ppts. Ministera preeschneeks grabs Noon raudsja Wageneru ajsstahweħt, het kaf biha zif ne zif no ta blehdibas pahrliegħinajees, tad no tam atstabjaha, un apfoħlija hs to leetu ismelleħt.

No Schweizijas. Tāpat fa Wahzija, tā arri Schweizijā sahla faktolu biskapi ar waldbu farroht, atspeesdamees us nemaldbibas bausli. Winai at-zehla preesterus no ammateem, las schim nelaimigam nemaldbibas bauslim nepaderwahs, un neschattihahs wairs nemas us walsts tillkumeem, furros arri gar-rigueelu warras rohbeschas nosazzitas. Daschi wehl sahla laudis prett waldbu usmuffināt. Sinnams, tā tahda buhschana nenahf waldbibas usflattam par gohdu, un tā naw zeefchams. Taggad rakstu Schweizijas awises, tā weens no leelakajeem waldbibas pret-tineekeem biskaps Eischens Laschats, no ammata at-zelts. Baur to parahda Schweizija fa negribb wairs preesterem attaut jewi no teem dibdiht.

No Franzijas. Tautas weetneeku sapulze eezhla preefch kahda laika weenu komissiju no 30 wihireem, kas par waijadisgahm waldbas pahrgrohschahanahm preefchliflumus isstrahdatu. Schi komissija negribb wezza Ljehra padohmam pallauft, bet turprettim tam stipri ween prettojahs. Republikaneeschu awises aifstahw Ljehru un dohd tam padohmu, lat tas komissijas preefchliflumus nepeenneem. Kä jaunakahs siinas falka, tad warroht gan us falihgschanu tautas weetneeku sapulzes sehdeschanä, turrä tee preefchliflumi tils pahrspreesti, zerreht. Kä „R. Z.“ awises korrespondents par printischa Napoleona farunnaschanahs ar kahdu Anglu walsts wihi siino, tad tam wehl zerribas us Franzijas trohna. Winsch turrahs taggad fewi par Bonapartistu galwu, jo Keisera Napoleona dehls effoht neween jauns, bet arri garrigi un meesigi nespehjneels, fä warretu sawas rohkas Bonapartistu wadischanan aemt. No zitteem trohna kandidateem winsch mas turr, un pehz ta dohman warroht til Bonapartisteem un republikaneescheem zerribas buht. Winsch nepeekrithoht Franzijas fabeedroschanai ar Kreewiju, fä to taggad Franzijä karsti ween wehlejotes, bet runnajohit no wakkari walsiu fabeedribas,

No Londones. Anglijas valdibai irr tildas ar Spaniju zehluschahys. Anglijas juhralle tillfahds fuggis, ar wahedu Norifleet uz kuras dauds zilwelku atraddahs, tas no Anglijas aissbrauza no weena Spanijas fugga „Murillo“ fabraukts un taewainohts, ka tas drishumā nogrimma un dauds zilwelki dīshvibu sandeja. Spaneeschn fuggis nebij nelatmigeem palihzu fneefsis, bet ween ahtri prohm aismuzzis. Taggad pagehr Anglijas valdiba no Spanijas „Murillo“ wadditaju apsohdischanas un slahdes atmalkaschanas.

No Spanijas. 30. Janvar. Schodeen par telegrafu sīna atnahkuse, kā Spanijas tehnīsch trohnām atfazzijs. No tā laika, kad tehnīceeni Isabellu no waldischanas atzehla, nelaimīga Spānijas semme tiktai nemeerus un dumpjoschanu pēdīshwojuse. Baur strihdinā par Spāneeschu trohni kā to jaukā laikā awses ūlanoja, iżieħlaħs bresmi-gais Brūħschu-Frantschu farfch; bet kad erzogu Aosta Amadeo 16. November 1870. gaddā par Spānijas tehnīnu eezeħla, tad gan zerreja, kā nemeeri beig-schotees. Lahdu zerriba israhdijs, welta, jo jaunam tehnīnam jauk pirmā gaddā bija t'schetreib fawas ministerijas jahrgrohsa un nemasak arri ob-trā gaddā. Lahdu nemeerigu prahru parvalstneekti prett jauku tehnīnu turrejuschi, parahda ta meħġi-naschana, tehnīnu nonahweht. — Ko nu Spāneeschu darrħis, tas nu janogaida.

Wehl no Spanijas. Starp Spanijas Burboneem (wezzu ķehnīnu familijas lohzelēiem) irr jauñas līdzas rādusfahhs. Erzogs Mongpansejs (Montpensier) rakstījis vadītās Spanijas ķehnīneenes Isabelles mahtei kādu wehnīnizi, turā tas no ķehnīneenes Isabelles, tāhs dehla Don-Alfonsa un wifas Alfonšu partijas atfalkahs. Līdz šim runnaja no „Alfonša IV.“ prezefchanahs ar Mongpanseja wezzako meitu, kursch tad fawa „waldidama“ snohta kurators buhtu bijis. Isabella atvildejuse prett fawas mahtes wehleschanu kāvdā paſčā garrā ar teem wahrdeem, tā tik ween winnai un tāhs deheenahkotees Spanijas trohnis. Nav wehl ūprohtams, ko erzogs Mongpansejs grībb ar to panahēt, kad Italijas ķehnīna dehls Amadeus Spanijas trohni peenahma, tad sinnams warreja erzogs tik weenīgi ar Alfonšteem heedrodamees zil ne zil zerreht.

Neo Japanas. Arri Japanas walibiba suh-
tischoht leetas us Wihnes pasaules issihadi. Winnas
essoht preefesch tam kahdu Franzuschu luggi isihrejust.

No Amerikas. Kä Newyorkas tingoschanas
awises rassla, tad noteekolt daudi nefahrtibas tillabb

longressē lā arri senatā, ihpaschi eelsch naudas leetahm zaur kulkulu nemischamu. Jaw taggad staibri finn, ka daschi senata lohzelli un walsts weetneeki kulkulus peenehmuschi; bet pa leelakai dalkai to tā isbarrijuschi, ka pehz likkumeem wiineem nefahdu sohdu newarroht uslīt. Jo shikaki scho leetu fahfuschi ismelleht, jo wairak nefahrtibas atradduschi; un tam wainu usrahdihs, tiks is walsts- un waldbas-ammateem iſtumti. Tā par prohwī kahds Kaldwell tifka apgausts, ka wiinch zaur kulkuleem par senata lohzelli tizzis: sawam prettineekam effoht 20,000 dollarus dewis, lai tas atkahpjahs, lā arri wehletajeem naudu eegrūhdis, lai tee preesch wiina sawu balsu nodohdoht. Lustana atkal zittada nepatihsama nefahrtiba. Tur diwi gubernatori gribb weenā reisā waldib. Katis leek fluddinacht un katis fluddinashanā us sawu teesu un taifnibu pastahw. Kahdas julfchanas diweem waldoht noteekahs, weegli ſaprohtams.

Taunakahs finnas.

No Madrides, 30. Janvari (11. Februar). Ralts, turrā lehnisch trohnam atfalta tifka ſchodeen finnams darhīt. Kahdi gribbeja dumpi zelt, bet nepaſpehja.

31. Janvari iſtufse, lā telegrahfs finno, rebublikas waldbia paſluddinata.

Pehteris tas leelais ſaschautu karrawihru nammā Parīzē.

(Sj: L'hotel des Invalides par Marco de Saint-Hilaire).

1674 Ludwīkis XIV. uſbuhweja preesch ſaschau-tem un ewainooteem karrawihreem Parīzē aplam leelu un ſtaiftu nammu, to drīhſal' par pilli warreja nosaukt. Par 7 gaddeem pils bij gattawa, bet tas milsu tohniſ, kas pilſbaſnizu krohne, 15 gad-dus wehlak' palika gattaws.

Tē wezzeem karrawihreem itt nekas nelait, ne labbas drehbes, ne labs ehdeens, ne labbas iſtabas. Ir bibliotekas jeb grahmatu krahtuwa teem netruhīst. Gullamas iſtabas, laſaris, wirſneku dſhwołki, wiſs gohdigi un lā ūlahjahs ectaifhts. Leels un ſtaifts dahrīs pilli aprinko, tur karrawihri pehz patiſchanaſ warr feerecht.

Kahrt XII., Sveedrijas drohſchīrdiga lehnina, uſwahretajs, Pehteris tas leelais, Kreewu ſemmes Keisars, 1717 atbrauza Parīzē. Wiinch wiſtas wehrā nemimamas leetas Parīzē kreetni apſlattija. Ir ſchim leelam keisaram prahts weenumehr us to neffahs, wehl wairak' jaunas mahzibas un gudribas klaht mahzitees, ſaweeim wehl nemahziteem pawalſtne-keem par labbu.

13. Mai 1717 Pehteris eenahja ſaschautu karrawihru nammā. Wiinch nemas lā Keisars nebija gehrbees, bet lā prahts ſaldats, tadeht lā negribbeja, lai wiinu paſhiu.

Wiinch taisni gahja pee namma preeschneeka, kas bija wezs generalis, Bellihs wahrda un teiza: „Kungs es ſcho nammu gribbu apſkattih. Tadeht

effat tif labbi un dohdat man weenu zilweku, lāz menni wiſſur warr apkahrt west. Bet lubdami ſteidsatees. Mannim mas watas. Mannim wehl ſchodeen jarahdahs Werſalkā pee lehning!"

„Pee Juhsu wallodas" — tā generalis atteiza — „paſhiſtu, ka no ſwefchahm ſemmehm effat. Mannim tadeht Jums jaſtaka, ka Juhsu gribbeschanu newarru wiſ peepildiht. Es nedrihſtu neweenam ſwefchineekam ſcho nammu rahdiht, lai buhtu kahds buhdams, bes ihpaschas paſauſchonas no karraminiſtara. Isgahdajates tahdu paſauſchana, Tad ar preeku Juhs wiſſur apkahrt weddiſchu, tur tif ween gribbefect un labprah Jums wiſſu rahdiſchu."

„Kā?" — tā Pehteris prafija, wezzo generali greiſi uſſlattidams — „Bes karraminiſtara kauſchanaſ ſcho nammu nedrihſt apſkattih? Mannim kauſchanaſ grahmatas nau, bet es arri bes tāhs war-refschu peetilt."

„Las Jums gan gruhf' nahtlohs, fungſ!" Tā generalis.

„Ne wiſ til gruhft lā dohmajat!" Tā Pehteris. „Hoi zilweks! kant kufch lai naht un tuhlin man-nim wiſſu nammu lai rahda, kad generala ſungam nepatihsahs, mannim par rahditaju buht!"

Tā ſazidams Zahrs ar ſohbina ſpallu ſipri pee aſſlehgtahm duriwhm klaudſinaja.

„Kungs!" — tā generalis ſkarbi eebrehzahs — „woi arri ſinnat, kas Jums gaibams, kad tif nepee-ūlahjigi iſturratees? Karrawihru nams irr lehnina mahja un"

„To labbi ſinu" — tā Zahrs — un iħſti ta-pehz to gribbu apſkattih."

„Wehl reis Jums ſakkū," — tā generalis — „jawa ammata un peenahkuma pehz Jums to leedsu. Juhs iſleelatees itt lā peederretu pee karrawihru kahretes. Tapehz brihnohs, ka lehnina prahtam pretti-turratees un weenam leelungam lā mannim to peenahkamu gohdu nedohdat. Zahds nepaſhſtams zil-wels lā Juhs eedrohſchinajahs tā darriht!"

„Un arri es wehl reis Jums ſakkū," — tā Zahrs — „la ſcho nammu gribbu apſkattih. Un lai gan ne-efnū, es, no maſakas ſuggas ne lā Juhs, tad tamehr preesch Jums zits nekas negribbu buht lā prahts ſaldats, kas zittus ſaldatus naht apmeleht. Las netifs wiſ ſazzihts, ka parwelti tē efmu atnahzis?" Pee ſcheem wahrdeem warreja manniht, ka Pehteris jau ſahka dužmigs palitt.

Bet pirms Pehtera duſmas wehl iħſti warreja iſſprukt laukā, jau diwi Frantschu ſeelmani bij atſteigusches. Scharnanſeh un Fāhū-Florentāh, tā ſcheem abbeem mihreem bij wahrdā, furrus Franschu lehnisch Kreewu zahram par waddoneem ſweſchā pilſehtā bija dewis.

„Mans mihlais generali" — tā Scharnanſeh — „kad Kreewu Keisars ſcho nammu gribb apmeleht, tad wiānam newaſhaga nekahdas atkaſchanas no neweena zilweka. Las wihrs kas pee Bultawas uſ-

warrejis, tam wiffur irr pee-eeschana, fur rohdahs gohds un gohdawihri."

Generalis bija tā kā no laivas issweests un ar plattahm azzihm flattijahs us zahru, ko par prastu saldatu bija turrejis. Tad zetkus preefsch winna lohzija un stohmidamees fazzija: „Kā? woi tas teefham teesa? Woi leisara majestete mannim peedohs? Es jau nesinnaju . . .“

„Tē nevaijaga nekahdas peedohschanas, generala kungs,“ — tā Pehteris laipnigi teiza, generali pee rohkas nemdams un pazeldams — „kā tad Juhs buhtu warrejuschi sannaht, fa esmu Kreewu Leisars, kad mannim prasta saldata mundeeriasch muggurā? Turprenni mannim waijaga aibildinatese preefsch Jums, fa Jums netiklu fazzijis, kas es esmu.

„Paschulaik' wiffi wifneeli, kas tē dsihwoja, leelā pullā atnahza. To Fähn-Florentihni winneem bij stanu devis, fa Kreewu Leisars effoht wianu widdū.

„Kungi,“ — tā generalis issauzahs — „leekat tuhlin bungas fests un fastinojat wiffus saldatus. Kates lai panemm sawus farra erohtschus un wiffi lai fastahjahs pagalmā itt kā farra-laukā!“

„Ne wis! ne wis! mans mihtois generali!“ — tā pasmeedamees zahrs issauzahs — „Waj Jums netiklu fazzijis, fa zils netas ne-esmu kā prasis saldats? Wehlreis Jums falku, fa tas nau wis Leisars, bet saldats, kas schodeen nahk apmekleht tohs wezzohs Frantschu saldatus. Es negribbu, fa minneem nemeeru padarrat . . . fur winni taggad irr?

„Majestete,“ — tā generalis — „taggad irr puusdeenas laiks. Wiffi irr leelā ehdamo istabā.“

„Tad eeschu uj ehdamu istabu, tohs flattitees. Gesim!“ Tā fazzidams zahrs generali draudfigi nehma pee rohkas.

Un wiffi kohpā nu gahja uj ehdamo istabu.

Kad Leisars redseja tohs garrohs galdu, fur tschettuhlsoschi weest sehdeja un smekligu un wesseligu ehdenu ehda — kad wehrā nehma, zit mihtili tee wissmezzakee un nespelzigakee tilla apkopti un apdeeneti — fa osirdeja fa weens kapralis no grāmatas preefschā lassija leelu farra waddonu dsihwes gahjumu, kamehr klofums walija un wiffi tschettuhlsoschi usmannigi usflausija — tad leelam Pehteram firds kustinajahs un affaras winnam par waingeem ritteja. Bet kad wehrā nehma, kas tas bija, ko kapralis preefschā lassija, prohti, Pultawus flatinu isslaidschani, furru winsch, tas reisneels, nupat Svedrijas lehnini Rahlī XII. bij pahvarrejis, tad winnam firds wehl slipral' kustinajahs un affaras papilnam birra.

Kad kapralis ar swarriku balsi schohs wahrdus lassija: „Pehteris schinni wehrā nemmamā deenā pelnijahs nemirstamu gohdu. Winsch kahwahs kā lauwa un pehz uswahreschanas tehwischligi gahdaja par teem eewainuteem no abhahm partejahm,“ — kad kapralis schohs wahrdus lassija, tad wiffi karrawihri uszehlahs itt kā weens pats wihrs, kreiso rohku

pee zeppures peelikdami, kamehr winni ar labbo rohku sawus bikkerus pazehla un wiffi apbrihnidamees us Pehteri to leelo flattijahs.

Nu arri zahrs pazehla sawu rohku un fazzija: „Manni draugi! Dohdat mannum weenu glahsi!“

Rahos fullainis zahram fneedsa subraba bikkerti un generalis winnam no farwa wihsa gribbeja eeleet. To saldateem sinnams bij prastaks wihs.

Bet zahrs atstuhma ir bikkerti ir wihsu un fazzija: „Ne wis! Mannim waijaga weenu bikkerti, no ka ūchee saldati djehruschi un no ta pašcha wihsa gribbu dsert, kā winni!“

Weens ferschants zahram nu deiva sawu alwas bikkerti. Pehteris pats to peelehja ar wihsu un tad bikkerti augsti pozeldams issauzahs ar lauwas balsti: Draugi un veedri! Pehteris no Kreewu semmes dser us Juhsu wesseliba!

Un winsch istulshoja to bikkerti ar weenu wihsenu. „Us Pehtera wesseliba!“ tā nu wiffi saldati brehza un sawus bikkerus istulshojuschi, to apsweizinaja.

Zahrs sawu bikkerti no jauna pasneedsa tam ferschantam, kas winnam to bija devis un kad ferschants bikkerti bij peelehjis, tad Pehteris issauzahs: „Manni draugi! Us lehnina wesseliba! Us Franzijas wesseliba!“

„Lai dsihwo lehnisch! Lai dsihwo Franzija!“ tā nu farrawihri brehza sā ar weenu balsti.

Un nu zahrs no winneem atvadijahs, fazzidams, fa tohs ne-aismirfischoht.

Zahrs, no saweem lihdsinekeem pawaddihs, wiffu to nammu apmelleja. Winsch wiffu gribbeja redseht: gußamas istabas, pagrabus, lehkus, lasari, un t. j. pr., ir paschu kapsehtu, kas toreis wehlsha namma ehkas aprikkoja, bet kas wehlak' par seereschanas weetu tilka pahrtaita. Zahrs deesgan newarreja isbrihnitees un preezatees par to kahctigo buhschani un par to tihibru, kas wiffur waldisa.

Generalis wezzeem farrawihreem bij pawehlejis, lai salassotees kohpā, pirms zahrs no winneem schirkhotees.

Kad Leisars wiffu bija apfattijis, tad generalis to wedda uj munstureschanas plazzi, fur wiffi tee wezzee saldati bij fastahjuschees itt kā farra laukā.

Zahrs, par tahdu aytru un peepeschu fastahschanohs brihnidamees fazzija pasmeedamees: „Teefham generala kungs, Franzija gan deesgan ko brihnitees, ihpaschi teitan. Mehs seemela behri nemahlam wis tā siegties kā Juhs, generala kungs. Lapiez laujat mannim, fa Juhsu kruhtis pusckoju ar Svedtu Andreja krustu. Turflaht arri, til ko buhschu pahrnahzis, Jums suhtischu pеezdesmit muzzas wihsa no Griwan, Juhsu wahjineekeem lasari par labbu.“

Nu zahrs sveizinaja tohs karrohgus, ko saldati winnam par gohdu wihsinaja, generalim rohku speeda un saldateem ar Deewu! fazzijis wahgōs eekahpā un aishranja.

Divi gaddi wehlak' Pehteris sawu sohlischani peepildija. Pebz feschautu saldatu namma rehlinu grahmatahm 28. September 1719 te tifka sanemtas preezdesmit muzzas wihsa no Eriwan, lo Kreewu zahrs bis fuhtis.

Mahds wahrds par Inzeema pagasta.

Par dascheem widdutscheem is plaschas Latvijas lihds schim tizzis itt beeji kaut kas awises sinrohts woi rafstichts un tapebz hij arri lihds schim gan drihs jadohma, ka wissi tee widdi, par kurreem ne kad laut kas naw tizzis awises peeminchts, buhlu lahdit itt tumishi widdi; bet ka tas tomehr il reis ta naw wis, to te tuhlit redsestim pee Inzeema pagasta.

Inzeems irr ittin leels pagasts un atrohdahs Widseumē — Rihgas pilsfehtas kreise; schis leelaits pagasts pats attal eedallahs trihs masakas dalkas, ka: Ingleschöd, Paigleschöd un Palzemeeschöd. Pawissam schis pagasts slaita ne masu dalku eedshmotaju, no kurreem zaur zaurim ta leelaka dalka irr grunteeksi un turrigi laubis. Un kam tad nu gan arri grunteiga un turriga buhschana nebuhtu par labbu un par preeku. Bet wehl preefsch ne-ilga laika tee tahdi naw wis bijuschi un lamehr tee taggad tik tahdu tikkuschi, teem irr dauds bijis jaruh-pejabs — un tahdu puhleschanohs tee arri naw ne kad par lahdou gruhtu un nefasneedsamu turrejuschi; tapebz tee nu arri sawam labbumam tik teizamus sohkus tuwaki spehruschi. Bet pee wissa ta irr Inzeemeeschü arri wehl lohti pasemnigi laubis; kad teem usprassa: ka stahw ar juhsu fainneegibu — wai ta eet us preefschu? — Kad tee tuhlit atbild: wahji veesgan — naw wehl nelahda kreetna grunts! No ta warr noredseht, ka laikam wehi pebz lahda leelaka labbuma ruhpejabs un dsennahs. — Kad Inzeemeeschü mahjas-buhschani ahriki un eelfchiki apfattam, kad tapat gan arri ta weena puse irr daishu reis mums nepatihsama, bet pahr to irr attal tillai muhsu wezztehwu par pahrwaldneeleem; ta vhtre puse, lo jauna pa-audse apkohpj, irr wisszaur teizama. Taks taggadejas mahjas teek wissas pebz jaunas un patihsamas wihses buhwetas. Jaukas ta nosauktas "werandas" ar benkeem, kur wasfarā pukles sawihjuschihs aug apkahrt, apstrahda taggab gan drihs il weens no teem jaunajeem fainneekem ap sawu mahju. Kad tahdā puschkota weranda apfeschahs waffaras-laika, tad Deewa jauka dabba gribboht negribboht pakustina zilwezigu firdi un prahdu. Es buhlu laimigs zilweks, kad es sawā laika il waffaru tahdas Inzeema jaukas werandas dabbatu nodishwoht.

Inzeemā gan netruhlsi ne nabbagu-mahjas ned arri lahdas zittas labdarrigas cetais, tomehr ta schejenes sohlas-mahja irr wahja, us furas mehs sawas azzis wisswairak mettam. Sohlas-mahja

irr scheitan tapat, ka dauds zittas weetās, ar teesas-mahju lohpā sawenotas, te tapebz atuahl sawos laikos dauds lauschu — un schihs mahjas ahriki ka eelfchiga buhschana gan buhs ta labba preefschihme bijuse, kas zittahm jaukahm mahjahm te par ihpaschumu tikkuse; jo wissi tee jaukumi, kas pee zittahm mahjahm taggad ya ahreeni atrohdami, irr schi sohlas-mahja jaw wissapreefsch pee fewis lohpuse. Laikam scha pagasta laudim jaw no senna laika lahdas smalkas juhtes bijuschas, jo zittadi tee jaw til brangu nemmu tuhlit no pascha eesahkuma nebuhtu usbhuhwejuschi. Kad sohlmesters P. Silpausch lungs manni scha pagasta tuwalas eepashchanas deht arri pee winna rafstukrabijsma laipnigi peelaida, tad atraddu lahdou rafstukrabijsma par schihs sohlas-eeswehltischani taf 1870. gaddā. Kad jautaju: Tapebz schis rafsteens naw sawā laika aridjan awisehm pessuhlihts, tad tifka atbildehts: "To ne-effam tapebz dorrijuschi, lai zitti tas paschā lahdou paschu flawu nefamekletu, jo pee mums wehl stahw stipri zeena ta perschina:

"Nezhnees pebz pasaul's krohneem,
Lohs jaw ta reis panahls, —
Strahda kussi un til johneem —
Sawus darbus parahdi."

Tais divi gaddos, lamehr schi sohla eezelta, ta irr sem sohlmestera P. Silpausch lunga stipri us preefschu gahjuse, tomehr woi arri nahloschā laika ta aridjan sawu karrogū jo stipri augschā turrehs un sawam mehrkam duhscigī un firdigī pretti dohsees, tas wehl nestahw muhsu sinnā. Sohlas mahjas eelfcheeni apskattami, to atrohdam baggati apkohptu ar wissadahm leetahm, kas lahdai pagasta sohlati tikkai irr wajadfigas, ka ar ehrgelehm, nohscu-grahmatahm, lantfahrehm, preefschrafsteem trijas, wallodas un t. j. pr. Schinni seemā 1872/1873 teek schi sohla no lahdeem 70 behrnehmt apmekleta, kurreem pebz stundas-norahditaja par neddelu teek pasneegtas: preefsch pafsaules stahsteem 1, dohmu ushimeschanas 1, latwiskas ortografijas 2, geografijas 2, latkisses 3, wahziskas wallodas 3, freewiskas wallodas 3, bihbeles-stahsteem 4, vseebachanas 5, rehlinaschanas 6, latwiskas latfuchanas 8 un rakstichanas 10 mahzibas-stundas. Tē nu gan redsam, ka preefsch pafsaules-stahsteem un geografijas wairak ne ka tikkai weenu woi divi mahzibas-stundas neddelā wajadseetu leetahm un tapat arri preefsch dohmu-ushimeschanas. Turpretti balsigu vseebachanu, latwisku rakstinezibū un tehrosemies-wehsturi us schihs sohlas stundas-norahditaja nemas ne-atrohdam. Tē nu us dascheem truhkumeem un gruhkumeem atgahdinadamees, kas sohlmestaram ja-iszeeshoht, tifka fazzihts, ka pa leelakai daffai wezzaki paschi pee tam effoh wainigi, jo tee daudsreis nodohd tahdus behrnus sohla, kas mahjas us tam nemaj ne-effoh bijuschi fataisiti. Jo tahdeem sohla dohdamem behrneem jaw mahjas ef-

soht ja-eemahza dauds mas rafstih, rehlinah un flaidri lassih un sawas dohmas isteik. — Radisti-fch anā ja-eemahza behrneem mahjās wissirms tee Latweeschū masee bohstabi, tad atkal leel ee bohstabi jauki un flaiti us tahpeli uswilkt un if-lassih. — Rehlinach anā irr behrneem ja-eelausa wissirms tee zihpari no 1 lihds 10 jauki un flaiti us tahpeli ussibmeht; tad lai wianu dohmas un prahti te tilku tahtak aschinati un sataisiti, teem bes tam jaleek tohs flaitus no 1 lihds 50 jeb 100 galwā flaitih un pehzat us tahpeli usrafstih. Kad behrni tohs flaitus no 1 lihds 50 jeb 100 jaw proht flaitih, lassih un rafstih, tad teem jaleek tuhlit masati flaitili fassflaitih, atnaemt, reissnicht un dalliht. — Laassisch anā behrneem ja-eemahzahs wissirms wissus, masus un leelus, bohstabus flaidri un ristigi issaut, tad wahrdus pehz kahrtas fabohf-stereht un beidsoht flaidri un bes ahfischanas lohpā lassih, tad tam tuhlit jagahda weenfahrtigais, masais kaffisis un if ta tad tam ja-eemahzahs flaidri no galwas wissirms tee desmit Deewa bausti, bet bes tahm tur slacht peelitahm issflaidroschanahm; tāpat arri tohs trihs tizibas gabbalus bes issflaidroschanahm un beidsoht itt weenfahrtigai ta svehta luhgschana „Muhsu Tehws debbesis ic.“ Tad wehl behrneem jassin par Deewa ihpaschibahm kaut so fazziht, par prohwī; kad flohlmeisters prassa: Kas dewis tohs desmit baustus, so tu nu pat issfazijis? Tad behrneem ja-atbild: Tohs desmit baustus irr Deews zaur Mosu us Sinaï kalmu dewis. — Kad flohlmeisters atkal prassa: Wai tu finni teikt, kahds irr muhsu Deews: Tad behrneem jassin atbildeht: Muhsu Deews irr wissu-sinnatajs, wiss-spehzigs, schehligs, mihligs, laipnigs ic. Tahdi behrni, so nahtoschu seemu pirmo reis dohshoht flohla, effoh wezzakeem par wassaras laiku itt heest pee flohlmeistera janosuhta, lai tas teem tahs te minnetas mahzibas isprassa un wajadsigas weetas issflaidro un isskahsta gaifchati.

Mannum laimejahs arri pagahjuschus seemas-swehtlus tahdā patihlāma pagastā, paraddih un par daschahm schejenes mahjohm issstaigatees, par to warr buht zittā isdewigakā laika wairak slahstischu. Tomehr schoreis wehl kahds wahrdus japeeminn par seemas-swehiku walkaru schejenes flohlas-mahjā. Schē tikkā minnetā walkarā eglite ar daschadahm raibahm leetahm un swezzitehm gaischi uskohpta, ap ko preezigi un lihgsmi behrni dauds garrisas dseesmas nodseedaja un flohlmeisters daschas garri-gas runnas noturreja. Tad es wehl turreju ihsu runnu par eglties nosihmeschanu un wianas wehrtibu — kristigu lauschu starpā; beidsoht tikkā dauds un daschadas leetas un grahamatikas uszichtigeem behr-neem isdallitas un walkaru flehdsā ar gohdigu mu-siki un isslusteschanohs paschu flohlas-behrni starpā. — Tikkā dauds schoreis par Inzeema pagastu.

Lai tad nu plauft un salto schis Inzeema pa-

gasts un lai tad peeremimahs labba-brangumā un kuplumā wisseem zitteem mihkā Latwija par labbu preelfschishmi! *

Atreebschana.

Neutons, lohti gudris un mahzihis dabbas spehku prattejs džihwoja no 1642 lihds 1727 gaddam Anglijā; wehl flohlas behrns buhdams, tas bij lohti flinks un kuhtris, un tapehz tad arri heidsamajsā weetā wissā flohla tilka sehdinahs. Veenreis tas fakihwejahs ar sawu flohlas beedri, kas augstak sehdeja; pehdejs eegrūhda winnam ar duhri neganti fahnōs. Neutons gribbedams par to atreebtees, sahla tik tschallī un uszichtigi mahzitees, fa drihs tikkā, ne tik ween pahr sawu eenaidneeku, bet pahr wisseem sawee m flohlas beedrem zelts.

Kahds Anglu lords aismaljajis 1835 gaddā par weenu Neutona sohbu, kurru winsch par peerminau virzis, 4146 rubt. f. No ta warr redseht, kahds augstī mahzihis un gohdā turrehīs wihrs irr no ta sehma zaur weema filteeni tappis. Sawada bet jauka atreebschana, — faut wissi flinki tā atreebtohs!

H. Poliansky.

Stahstinfch.

Kad Napoleons I. Kreewu karra spehku bij pahr-pehjis un Maskawā cegahjis, tad winsch parohleja tahdas medallas kalt, kas weenā puse winaa gihmja un ohtrā puse debbes, fauli un semmes lohdi rahda. Starp debbes un semmi bija schahds wirfsralsts lassams: „Debbes irr Tawa, bet semme manna.“ Kadou Kreewu gubernatori gribbedams winsch ar schahdu medalli pagohdinah, aissuhtija tam to. Gubernators medalli fanehmis, paralstija appalssch bildes galwas: „Muggura irr tawa, bet pahtaga manna,” un aissuhtija to Napoleonam atpakkat.

H. Poliansky.

Nihgas Latweeschū beedriba

Swehtdeen, 4. Febrari 1873 —

Leela Konzerte

no sipri paravirota orkestera appalssch Fischer L. waddischanas.

Wec Flawerehm.

Johu lugga 1 zehleenā. Latw. no Ballod.

Muzzeneeks un Muzzeneze.

Operette 1 zehleenā no A. Ullunan. Malsa par ee-eschanu — ta arween. Billeses dabujamas Latw. beedr. nammā un brahku Busch grahamatu bohde.

Nihgas Latw. labdarrischanas beedriba.

4th Febr. pulst. 3 pehz pussdeenas —

pilna ūapulze

deft revidentu zelchanas, — tapehz, ta 21mā Janvar nebij wajadsgis flaitis beedri fanahzis.

Greekschueeziba

Abildedams redaktehrs: A. Leitan.

